

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 46.

Stockholm den 17 November 1910.

3:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63.53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1910, F. Englands Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	--	---	---

Banbryterskor.

Fru Louise Flodin.

Sannerligen, jag måste ha gått miste. Inte kan väl denna spänstiga sextiofemåring med den ungdomliga blicken, den bestämda raska gången och de målmedvetna rörelserna vara den åttiotvååriga fru Louise Flodin, som skall införlifvas med Dagnys banbryterskor? Nej, jag har säkert gått orätt! Och jag är just på väg att ursäktande draga mig tillbaka, då den gamla damen med ett hjärtevinnande leende konstaterar att hon dock är "den rätta fru Flodin".

Och då går det inte att strax föra intervjuen i de gamla spåren! Denna ungdomlighet på andra sidan åttioårsgränsen imponerar så starkt, att man måste afbörda sig litet, ja, mycket af sin beundran. Och fru Flodin tar inte illa upp. Hon är ju själf så tacksam öfver att ej ha öfverlevvat sig själf, och hon förstår så väl att det är detta, en sådan ålderdom, som de yngre hoppas på och se fram emot. Men hon är själf förundrad att hon är så kry. Ty då hon för två år sedan förlorade sin man, bokförläggaren Sigfrid Flodin — de hade då varit förenade i ett femtiotvåårigt, ovanligt lyckligt äktenskap — trodde hvarken hon eller omgifningen, att hon skulle öfverlevva detta för henne så hårda slag. Men hon gjorde det — och om hon äfven för dem, som känna henne närmare, icke är fullt sig lik mot hvad hon var före denna förlust, så är hon dock för den, som nu först ser henne,

D. C. M. M. M. M. M.

ett underverk af ungdomlighet. Betänk, hon förestår ännu det Flodinska bokförlaget!

Det är i hennes vackert belägna våning vid Karlavägen med en imponerande fil af ljusa, stora rum, som vi taga plats vid ett bord, på hvilket står ett porträtt af hennes make. Och oupphörligt under samtalets gång betraktar hon det eller flyttar och jämkar sakta på det, och ofta är hans namn på hennes läppar.

Försynt och stilla, liksom urskuldande, berättar hon om sitt lif, som i sanning kan kallas banbryterskans, på en tid, då kvinnorna ännu stängdes inne af så många hindrande skrankor.

Först, i sin ungdom, ägnade hon sig åt lärarinnekallet, hjälpte sin mor att undervisa i dennas småbarnsskola i Örebro, men hon längtade hela tiden efter annan sysselsättning. Och så tog hon det på den tiden för en familjeflicka oerhördt uppseendeväckande steget att utbilda sig till konstförelse, det vill säga hon blef typograf! För en i jämförelse med nutida förhållanden otroligt låg summa köpte hon därpå ett tryckeri i Arboga och beslöt att själf trycka och utgifva en tidning. Från början var det inte hennes afsikt att stå för tidningens innehåll, manliga krafter skulle nog anmäla sig att sköta detta. Men när det så visade sig, att stadens fäder ansågo, att tidningen blef saftig nog af annonser och legala notiser, ökades ytterligare Louise Söderqvists verksamhetslust, och hon beslöt att själf sörja för texten — ett icke litet kraftprof. Och hon skötte sin tidning på ett så utmärkt sätt, att framstående pressmän uppmärksammade bladet. Själf fick jag en liten föreställning om hennes stil genom ett utdrag ur ett nummer från år 1858. Det var då, som fru Flodin startade sin tidning, och på 50-årsdagen 1908 firade tidningen jubileet med att delvis aftrycka ett nummer från det året.

Samtidigt med Arboga tidning utgafs från det Söderqvistska tryckeriet äfven en belletristisk tidskrift, "Iris", och dessutom trycktes där naturligtvis allt annat "hvad till yrket hörer".

Men det är klart, att Louise Söderqvist i längden inte ensam kunde bära all dagens tunga — och då, i stället för att som annars sed var anställa manliga typografer, undfick hon den helt nya idén att undervisa bildade flickor i typografyrket! Nå, det gick naturligtvis inte; man förstår så väl, att på den tiden det lefvebrödet inte var fint och passande nog. Men därigenom framstår också Louise Söderqvists idé såsom något så mycket mera vidsynt och helt nytt.

I stället för familjeflickorna blef det emellertid flickor från fattiga hem, som fingo lära yrket, och småningom samlade hon omkring sig en hel liten stab af kvinnliga typografer. Ja, under flera år arbetade ända till ett trettiotal kvinnor i hennes tryckeri, sedan detta flyttats till Stockholm, och för dem alla var hon inte bara arbetsgifvare, hon var också deras vän och rådgifvare, och länge efter sedan dessa flickor slutat hos henne och bildat egna hem, förblef hon deras moderliga vän med ett aldrig sviktande intresse för deras angelägenheter.

År 1862 flyttade Louise Söderqvist sitt tryckeri och

sin medhjälparestab till Stockholm, och där fortsatte hon i 12 år sin typografiska verksamhet men upphörde år 1874 därmed för att istället hjälpa sin man i hans bokförlag. Hon hade nämligen 1865 gift sig med bokförläggaren Sigfrid Flodin. Dels översatte hon nu arbeten från tyska, engelska och holländska och dels sysslade hon med skriftställerier under signaturen Emal.

Att hon varit sin man till utomordentlig hjälp i hans arbete är lätt att fatta. Men det har ej blott varit yrkeskamraten, som gjort äktenskapet lyckligt, Louise Flodin har alltid främst varit kvinnan, som förstätt att förläna sitt hem den äkta, rätta hemprägel. Och under 1860-70-talen samlades i detta hem en hel del af det litterära livets grädda, Lea, fru Schwarz, Elias Sehlstedt, August Sohlman, Edvard Bäckström, Olle Strandberg, Adolf Hedin, professor Arrhenius m. fl. Och dessa glada, flärdlösa, af alla så uppskattade aftnar bevarades sedan af deltagarna som några af livets bästa minnen. —

Ja, så här berättade naturligtvis ej fru Flodin sitt lif. Endast de yttre konturerna tecknade hon, själfva "förgyllningen", äkta som den är, har jag fått från andra håll. I det fallet är hon som en slutet bok.

Slutligen frågar jag, om hon intresserar sig för de frågor, som nu stå på kvinnans program.

— Ja, visst gör jag det, — svarar hon, — om jag också inte tager någon aktiv del däri. Och så kan jag ju inte bara fordra — jag kan ju jämföra hur det varit och huru det gått framåt under dessa 50, 60 sista år, och då måste jag främst vara tacksam öfver hur ofantligt mycket som kvinnorna sedan dess ha vunnit. Betänk, jag har varit med om då syster ärfde hälften med broder! —

Ja, det har man glömt under samtalets gång! Man har glömt, att den gamla damen varit med om andra tider. År 1865 gaf Fredrika Bremer ut sin Hertha, men redan innan dess hade Louise Söderqvist beslutat lära sig typografyrket! Det är i den belysningen hennes lifsverk främst skall bedömas.

Mary T. Nathhorst.

Wallinska och Kjellbergsska flickskolorna.

Med anledning af en i förliden veckas nummer förkommande uppgift om Kjellbergsska skolan såsom varande den första egentliga högre flickskola, som trädde i verksamhet i vårt land, få vi, med beklagande af den ofrivilligt vilseledande uppgiften, påpeka, att Wallinska skolan faktiskt var den af dessa två af oss tillsammans nämnda skolor, som först öppnades för undervisning. År 1831 stod nämligen Wallinska skolan färdig att träda i verksamhet, Kjellbergsska först 1835. Vi vilja i detta sammanhang betona, att när det i vår artikel om Kjellbergsska flickskolan nämndes, att vid det i Göteborg firade jubileet med stolthet framhölls, att med Jonas Kjellbergs stiftelse hade den första högre flickskolan i vårt land tillkommit, detta syftade på donationen, som gjordes redan år 1826.

Juvel- Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Åberopa alltid annonserna
 i Dagny

Arbeterskekongressen i Stockholm.

Den förliden vecka i Stockholm hållna arbeterskekongressen kan betecknas som en händelse af stort intresse. Af de förslag, uttalanden och resolutioner, som framkommo, kan man döma till att en allvarlig vilja förefinnes att göra något för att förbättra och lätta arbetarskans ställning. Att därvid olika uppfattningar understundom gjorde sig gällande hvad beträffar den väg, på hvilken man bör slå in, är ju helt naturligt. Verkligt brännande blef diskussionen vid ett par tillfällen, när vissa nya eventuella separatlagstiftningsåtgärder för kvinnor berördes.

Kongressen, som öppnades af fröken Gerda Meyerson med ett kortare anförande, fortgick under fru Emilia Broomés och fröken Gertrud Månssons ordförandeskap. Mötet började med att antaga en af mötesanordnarna framlagd resolution, hvarigenom kongressen uttalade sig för att bestämmelserna ang. förbud för barnaföderskor att användas i industriellt arbete böra få ovillkorlig giltighet samt att de böra i afseende på varaktigheten utsträckas och gälla tiden såväl före som efter nedkomsten;

samt att den ekonomiska uppoffring, som är förenad med en dylik ur icke blott individuella utan äfven samhälleliga synpunkter erforderlig hvilotid, icke såsom hittills må drabba modern ensam, utan genom införande af en i vidsträcktaste mån obligatorisk moderskapsförsäkring, som täcker den för barnaföderskor föreskrifna hvilotiden, fördelas mellan det allmänna samt de berörda kvinnorna och deras arbetsgifvare.

Med afseende på omfattningen af arbetarskyddslagstiftningen betonades att samtliga skyddsbestämmelser böra få tillämpning icke blott för fabriksarbeterskor utan äfven för alla öfriga grupper af arbetande kvinnor, som därpå äro i behof.

Slutligen framhölls nödvändigheten af undersökning och kontroll af hemarbetet, hvilket erbjuder sina utförare de sämsta arbetsvillkoren. Den af yrkesfarekommittén föreslagna obligatoriska registreringerna af hमारbetare förordades såsom ett första steg till vinnande af kännedom om detta arbetsområde samt möjlighet till beröring emellan och organisation af de där sysselsatta arbetarna. Likaså förordades yrkesfarekommitténs föreliggande förslag om löneböcker och lättillgängligt anslagna prislistor såsom erbjudande möjlighet till jämförelser och kontroll från såväl arbetarnas som allmänhetens sida öfver förhållandet emellan arbetsprodukt och lönevillkor inom hमारbetet. Vidare underströks kraftigt behovet af en tillsyn å arbetsplatserna, lämpligen utförd af de i yrkesfarekommitténs förslag till lag förutsatta kommunala tillsyningsmännen, resp. kvinnorna.

Vidare framhölls, att de af yrkesfarekommittén föreslagna lagstiftningsåtgärderna icke kunde anses vara af annat än förberedande karaktär och att de alltså icke innebära den slutliga lösningen af problemet om en effektiv lagstiftning mot missförhållandena inom hमारbetet. Kongressen antog därpå ett af borgmästare Lindhagen fram-

framlagdt förslag till uttalande af följande lydelse:

Kongressen uttalar som sin bestämda uppfattning att lagstiftningsåtgärderna för skydd af vuxna arbetare, böra, fränsett särskildt skydd för mödrar, så vidt möjligt genomföras utan skillnad till kön, där ej en sådan skillnad uppenbarligen påkallas af arbetets natur.

I och med framläggandet af denna resolution och i ett längre anförande, hufvudsakligen riktadt mot en af dr M. Marcus i hans inledningsföredrag öfver svensk kvinnskyddslagstiftning framkastad tanke på vissa nya separata restriktioner för kvinnors användande i industriellt arbete (förbud för att arbeta vid tillverkning af sådana ämnen, i hvilka en del gifter ingå), gjorde sig borgmästare Lindhagen till målsman för den uppfattningen, att skyddslagstiftningsarbetet ej finge, efter de redan gjorda bestämmelserna om nattarbetsförbud för industriellt arbetande kvinnor, och de för mödrars och deras barns skydd planerade nödvändiga, vidare fortgå på separatförbudens väg, att en stor fara låge i att ytterligare kringskära kvinnornas tillfälle till arbetsförtjänst samt att det vore på tid att nu tänka äfven på männens hälsa. På denna punkt, där skyddslagstiftningsfrågan så starkt tangerar kvinnofrågornas område, blef diskussionen särdeles liflig. Hr Lindhagen häfdade kvinnornas rätt att åtminstone själfva få vara med och bestämma i dessa för dem så viktiga frågor, att sålunda dylika separatbestämmelser ej borde tagas upp till behandling förr än kvinnorna ha fått sin rätt att deltaga i lagstiftningsarbetet, och dr Ivan Bratt varnade för att bygga en social lagstiftning, som skulle "skydda" kvinnorna mot vissa hälsovådor i industriarbetet, på utlåtanden af medicinska auktoriteter, uttalanden som ändock endast äro teorier, hvilka högst betydligt variera och aldrig kunna såsom riktiga fullt bevisas och fastslås. Från arbetarskehåll uttalades en stark fruktan för de svårigheter, som nya separatbestämmelser skulle komma att medföra. Ett förslag om att arbetsgifvaren skulle vara skyldig bereda mödrar med små barn tillfälle att amma desamma under arbetstiden, antogs icke af mötet såsom varande svårt att praktiskt genomföra.

Frågan om hvad som kan göras för att väcka bildningsintresset hos arbetarskorna var en af de första punkterna på kongressens program. Den lifliga diskussion, som följde på fru Ebba Heckschers intressanta föredrag häröfver, utmynnade i att beslut fattades om att tillsätta en kommitté af åtta personer, hvaraf hälften voro representanter för arbetarskorna. Kommittén erhöi i uppdrag att utreda frågan om startandet af studiecirklar för arbeterskor, skaffa medel samt sätta planen i verkställighet.

Fröken Gerda Meyerson talade för nödvändigheten af att få till stånd kvinnlig yrkesinspektion. I afseende härpå antogs utan debatt följande resolution:

Då det kan anses otvivelaktigt att det stora antal kvinnor, som arbeta inom industrien, skulle ha stor nytta af att kvinnliga yrkesinspektörer dels öfvervakade att de till arbetarskornas skydd gällande lagparagraferna efterföljas, dels sökte åstadkomma förbättring af kvinnliga arbetares arbets- och lefnadsförhållanden, vill kongressen på det kraftigaste understödja yrkesfarekommitténs förslag om kvinnlig yrkesinspektion. Kongressen vill emellertid fram-

HASSELBACKENS

blandning rekommenderas som ett utmärkt godt delikatesskaffe.

Plantage-Kaffebränneriet,

Humlegårdsgatan 20 - Stockholm.

Rikst. 36 68.

Allm. 54 41.

hålla att en inspektris för hela Sverige är för litet. Hennes verksamhet skulle möjligen, därigenom att den blefve alltför omfattande, komma att visa sig mindre tillfredsställande, och då tillsättandet af nya inspektriser troligen kommer att bero på hur den första inspektrisen lyckats sköta sin befattning, så vill konferensen uttala sig för att redan från början minst två inspektriser tillsättas.

Öfriga frågor på mötets program voro arbeterskornas bostads- och matförhållanden samt hvad som kan göras för att sprida yrkeshygieniska kunskaper. Den förra frågan behandlades af dr Alma Sundquist i ett intresseväckande föredrag, som ledde till att konferensen uttalade sig för att som önskemål framhålla att kommunen borde tillgodose behovet af billiga bostäder, lämpade för ensamma, själförsörjande kvinnor; att arbetsgifvarne borde åläggas att tillhandahålla särskild, snygg och tillräckligt rymlig lokal för matsivering samt att tillräckligt långa måltidsraster skulle beviljas; vidare att tillfälle borde beredas i synnerhet för yngre arbeterskor till friluftslif i tillräcklig utsträckning, hvilket skulle kunna ske, dels genom upplåtande och ordnande af särskilda kommunen tillhöriga platser för lek och idrott, dels genom att intresserade personer sökte väcka arbetarungdomens intresse för och anslutning till dylikt friluftslif.

Fru Anholm talade med värme för det nödvändiga i att sprida yrkeshygieniska kunskaper samt framlade följande resolution, som af mötet antogs:

Då stora delar af vårt folk genom storindustrin indragits i arbetsförhållanden som verka nedbrytande på folkhälsan och då första villkoret för att undgå en fara är att känna den, föreslår mötet att yrkeshygieniska kunskaper i sammanhängande rationellt anlagda kurser samt genom föreläsningar, som kunde anordnas t. ex. på arbetsplatsen efter arbetstidens slut, spridas såväl bland arbetarbefolkningen som arbetsledarna. Det förra torde vara en uppgift för folkbildningsverksamheten, det senare för de tekniska skolorna.

Vidare beslöt mötet, att i enlighet med ett af fröken Kerstin Hesselgren framställt förslag uttala sig för tillsättandet af s. k. sociala sekreterare eller hygieniska konsulenter vid alla större fabriker. Åt en kommitté af tre personer uppdrogs att till stadsfullmäktige och drätsel-nämnden framlägga afskrifter af den passus i dr Sundquists resolution, som berörde bostadsfrågan.

Konferensens officiella del var med dessa förhandlingar avslutad. Vid ett offentligt möte sista mötesdagens afton gjordes för en större allmänhet en sammanfattning af konferensens önskemål och de behandlade frågorna.

Det stora villkoret för all ren njutning är att hjärtat måste vara fritt från hvarje bitterhetens rot, hvarje harmens och afundens känsla.

Fredrika Bremer (»Teckningar ur hvardagslifvet»).

Göteborg inför stadsfullmäktigevalen.

Att tiderna förändras och vi med dem — männen icke minst — det märks understundom tydligt nog, äfven om man dessemellan tycker att utvecklingen hakat upp sig på gamla förlegade tankar och åsikter. Ty efter ett stillestånd tar den skadan igen och gör ett oberäkneligt långt steg framåt — den så småningom lagda minan har exploderat, och berg af fördomar och förutfattade meningar bli till intet.

Kvinnans valbarhet i kommunerna har varit en sådan mina, som redan tagit bort ett godt stycke af rösträttsbarriaden och kanske kommer att hjälpa oss af med återstoden också.

De båda vänsterpartierna ha under året med mycken kraft agiterat för kvinnans politiska intresse under förhoppning om ett godt handtag i striden, och vänstern kan ju också agitera med jämförelsevis godt samvete, då den under de senare åren försökt med jämnmod bereda sig på "det besvärande damsällskapet". Men högerens hjälp i "väckelsen", den ha vi fått alldeles på köpet, och den kommer nog att lägga en mina, så god om inte bättre än någon annan, för deras eget sega motstånd mot kvinnans rätt. Att högern har lätt att hålla god min "i elakt spel", det ha vi sett förut, men knappast så tydligt som nu inför kvinnornas allmänna deltagande i stadsfullmäktigevalen.

Stockholm bevittnade i våras hur en enda liten lagparagraf, så enkel när den väl står där, men så oändligt märkvärdig innan den kommer på sin plats, har förmågan att omskapa sinnen. Nu är det Göteborgs tur att få vara med om skådespelet. Redan valmötena visa en afgjord förändring. Partiagitationsens ensidighet har fått en afledare: man har fått en fjärde makt, kvinnorna, att räkna med, som det gäller att taga vara på, medan tid är.

Högern föregick med godt exempel. Den 27 oktober hade Allmänna Valmansförbundet anordnat ett möte i Lorensbergs cirkus, hvilket ägde rum under stor tillslutning, med konsul C. E. d'Orchimont på ordförandeplatsen. Ledamoten af Stockholms stadsfullmäktige dr Valfrid Palmgren höll därvid ett föredrag om "Kvinnorna och kommunalförvaltningen", hvori hon framhöll, att kvinnorna voro i besittning af egenskaper samt innehade erfarenheter på skilda områden, som alldeles speciellt kvalificerade dem till att göra goda insatser i ordnandet af många af kommunernas angelägenheter. Hon nämnde såsom sådana särskildt bostads-, lifsmedels-, fattigvårds-, hälsovårds-, och uppfostringsfrågorna. Med en uppmaning till kvinnorna att då de inneha kommunala rättigheter också begagna sig af desamma avslutades det intresseväckande föredraget.

Den 1:sta dennes hölls ett andra möte, som hade tillkommit på inbjudan af ett 60-tal kvinnor tillhörande Liberala Valmansföreningen, och som öppnades af dennas ordf., den mångårige riksdagsmannen K. G., Karlsson,

Sprid Dagny!

som tackade kvinnorna och särskildt fru Hagen, som nu skulle tala på mötet, för visadt intresse för partiet.

Fru Hagen, Uppsala, höll därpå ett med stort intresse åhördt anförande, hvori hon talade om den särskilda betydelse kvinnornas deltagande i stadsfullmäktigevalen kunde ha, nämligen att de därmed kunde inverka på Första kammarens sammansättning. Hon framhöll därvid hurusom konservatismen alltid varit kvinnornas värsta fiende, ända från den tid då till och med den enklaste skolbildning ansågs öfverflödig för kvinnokönet och att Första kammaren i många år varit och ännu är en fara icke blott för kvinnofrågans lyckliga lösning utan för många andra sociala och humanitära kraf.

I det hon påpekade, att den kvinnliga rösträttsrörelsen alltid varit neutral och bör så förbli, framhöll hon att enskilda medlemmar böra såsom själfständigt arbetande samhällsmedborgare bilda sig en politisk åskådning och omfatta ett parti och att hennes åsikt vore, att kvinnorna själfvallet då skulle sluta sig till den framåt-marscherande förtruppen. Det väl framsagda föredraget hälsades med stort bifall.

På annat ställe i tidningen återges namnet på de kvinnliga stadsfullmäktigekandidater, som nu af respektive partier uppställts.

M. K.

Hvita bandet.

Arbetsåret 1909.

Hvita Bandet, Svenska Kvinnors Nykterhetsällskap, har utsändt sin redogörelse för arbetsåret 1909, af hvilken framgår att antalet medlemmar under det gångna året ökats med 625, medlemsantalet uppgick sålunda vid årets slut till 5,743, under det att föreningarna voro 106, hvilket betyder en ökning af 14 stycken. Dessa nya föreningar ha bildats i Ragunda, Piteå, Boden, Gällivara, och Skellefteå af fru Hilda Sjögren, i Oivanåker, Falun, Ludvika, Mora och Lindesberg af fröken A. Symonds Ohlin, i Kungsbacka och Köping af fröken C. Francke, i Gagnef af fröken Ellen Fröström och i Karlskrona af fröken Anna Steiner.

Mycket arbete har nedlagts på missionering, och därvid ha omkring sextio platser landet rundt besökts, hvarvid fröknarna Cecilia Francke, A. Symonds Ohlin, och Maria Olson, Stockholm, fröken Elin Nilson, Sundsvall, och fru Hilda Sjögren, Sollefteå, behandlat en mängd moraliska, sociala, hygieniska och uppfostringsfrågor.

Efter 1909 års storstrejk hade å Göteborgssystemets utskänkningslokaler i Stockholm anställts kvinnlig betjäning. Hvita Bandets Centralstyrelse, som ogillade ett dylikt förfarande, anordnade på grund häraf den 17 okt. 1909 i Blasieholmskyrkan i Stockholm ett protestmöte, hvarvid antogs en resolution, i hvilken påpekades den moraliska faren såväl för de unga kvinnorna själfva som för allmänheten för öfrigt samt hvori en skarp protest uttalades mot ett förfarande, hvilket betecknades såsom förkastligt ur moralisk, hygienisk och samhällelig synpunkt.

Denna resolution tillställdes ordföranden i styrelsen för A.-B. Göteborgssystemet, direktör S. Rubensson, men ännu har detta ej ledt till någon åtgärd från bolagets sida.

På hemställen från Nykterhetsfolkets Representantför-

samling har beslutits att Hvita Bandet skall ansluta sig till denna organisation och till ombud har utsetts fröken Emilie Rathou.

Vandringsbiblioteken ha blifvit tillökade med två större bibliotek och ha under året flitigt användts. Förlaget har äfven fått en betydlig tillökning genom ett stort antal småskrifter o. d.

Hvita Bandet har under 1909 varit representeradt i Centralförbundet för Nykterhetsundervisning af fröken E. Rathou, i Svenska Kvinnors Nationalförbund af fru Emma Wretling och fröken Ina Rogberg och i C. S. A. af fröken Maria Sandström och fru Arla Wallis.

Många af Hvita Bandets medlemmar togos i anspråk under förbudsomröstningen och utförde därvid ett synnerligen godt arbete. Öfver hufvud ligger förbundets styrka ej i teoretiserande utan i den mångfald praktiska företag, som med afpassande efter olika platsers behof, satts i gång. För att demonstrera dessa för allmänheten, har sekreteraren å Centralstyrelsens expedition i Stockholm anordnat en liten utställning bestående af fotografier och vykort, som insändts från olika företag.

Lokalföreningarnas årsredogörelser, som följa efter Centralstyrelsens utförliga berättelse, vittna om ett godt arbete på de skilda orterna.

Angående de förträffliga verkningarna af kvinnans rösträtt.

Tretton af Amerikas Förenta stater äga omkring en procent analfabeter bland den hvita befolkningen öfver tio år. Af dessa tretton stater tillåta alla utom en kvinnorna att rösta i skolfrågor. Tolf stater äga mera än tio procent analfabeter bland den hvita befolkningen öfver tio år. Af dessa tolf stater tillåter ingen kvinnorna att rösta i skolfrågor. Dessa intressanta fakta ha påpekats af kvinnorna i Kentucky, som nu arbeta för att få rösträtt i skolfrågor.

Insänd litteratur.

- Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Blommande träd.** Dikter 1907—1910 af *Anders Österling*. — **En fioliflicka.** Taflor ur ett människolif. Af *Elsa Lindberg-Dovlette*. — **Från gamla trädgårdsland.** Af *Ida Sager*. — **Bendel & C:o.** En Chicagonovell. Af *Henning Berger*. — **Cecilia Vasa.** Historisk roman af *Elisabeth Kaylensstierna-Wenster*. Häft. 7—10. — **Sjukkaselagen.** Lag om sjukkasor, gifven Stockholms slott den 4 juli 1910. — **Thure-Gabriel Silfverstååhl.** Roman af *Sven Lidman*. — **Sagor om hjärtat.** Noveller af *Gustaf Ullman*. — **Vandraren och andra dikter.** Af *Tor Hedberg*. — **Amourer.** Af *Hjalmar Bergman*. — Skildringar ur svenska nationens lif. **De tolf söndagarna.** Af *Ludvig Nordström*. — **Vägarne.** **Lilas äktenskap.** Af *Marika Stjernstedt*. — **Med hammaren och lyran.** Dikter af *Carl Sam Åsberg*. — **Psalmernas bok.** **Beaktelser och omdiktningar.** Af *Erik Brogren*. Andra samlingen. — **Tankar och bilder i religiösa ämnen.** Af *Bengt Aurelius*. Andra samlingen. — **Öfver land till Indien.** Af *Sven Hedin*. Häft. 3 & 4.
- Aktiebolaget Ljus, Stockholm: **Kvinnor och kläder.** En krönika om adertonhundratalet. Af *Else Kleen (Gwen)*.
- Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm: **En förpostfäktning.** Af *Elsa Ek*.
- Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Den svenska kvinnan.** Af *Gertrud Almqvist*.
- Björck & Börjesson, Stockholm. **Miniru.** *Fru eller fröken.* Reformförslag af *Frida Stéenhoff (Harold Gote)*.
- P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm. **Jonas Lies samlade skrifter.** Häft. 38—40.

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkändt som **Svenskt Normal-Bläck**, tillverkad af **Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag Upsala**. Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej bottensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

Thorvaldsen

och hans förhållande till "England och Österrike".

För Dagny af Maria Holmström.

Man har halft skämtande sagt, att det under vintern 1818—19 stod en kamp om Thorvaldsen mellan två af Europas stormakter: England och Österrike. England ville vinna honom genom skottländskan miss Frances Mackenzie Seaforth, Österrike genom den wienska skönheten Fanny Caspers.

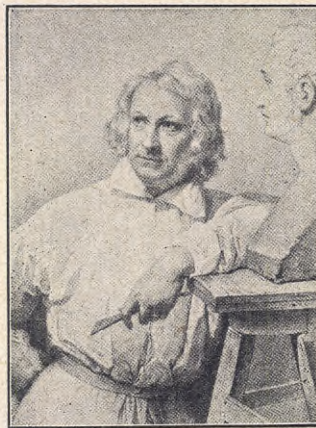
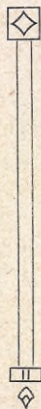
Vid denna tid hade tjugo år förflutit sedan Thorvaldsens ankomst till Rom, och ännu var han ungarl. Hans förbindelse med romarinnan Anna Maria v. Uhdén, född Magnani, som i en föregående artikel afhandlats, var oförändrad. Huruvida denna förbindelse kommit att sluta med äktenskap, i händelse inte Anna Maria varit katolik och kunnat få sitt föregående äktenskap upplöst, är

Thorvaldsen, som inte var van att råka damer som med sakkunskap kunde yttra sig om hans konst och hans arbeten, var mycket glad öfver hennes besök på hans ateljé och hörde med beundran hennes träffande anmärkningar.

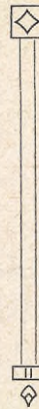
Så hände sig att Thorvaldsen på en utfärd ådrog sig en häftig förkylning, som lade honom på sjuksängen. Så snart läkaren tillät det, drog han sig upp till de skogkrönte Albanerbergen, dit miss Mackenzie och hennes tant rest i förväg. Här vårdades han nu på det omsorgsfullaste af de bägge damerna, och den yngre tog till sin uppgift att förströ och muntra den genom febern medtagne och tungsinte sjuklingen — och så småningom lyc-

Frances Mackenzie Seaforth.

Thorvaldsen.

Fanny Caspers.

ovisst, ty Thorvaldsen var, i fråga om allt annat än sin konst och sitt arbete, föga handlingskraftig.

Emellertid — vännerna i Rom ansågo, att en man i hans ställning borde vara gift, och ständigt gjorde de antydningar i ämnet. Under dessa år, då Canovas och Thorvaldsens namn kastade glans öfver "den eviga staden", vimlade det i Rom af rika och förnäma engelsmän. De gjorde beställningar hos Thorvaldsen, och de upptogo honom som en hedrad och firad gäst i sina kretsar. Med lif och lust deltog han också både i de lysande aftonsällskapen och i utflykterna kring stadens härliga omgifningar.

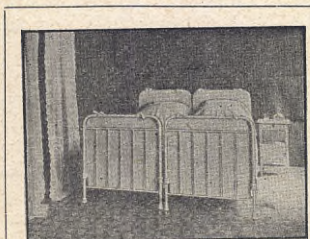
Vid dessa tillfällen ägnade han sig särskildt åt miss Frances Mackenzie, som i sällskap med en tant en längre tid vistats i Rom. Hon var inte mera ung, såg ingenting ut — "lång mager och knotig, utan charme, utan originalitet eller glädthet". Men hon var en särdeles bildad och talangfull dam, som besatt det varmaste intresse och verklig förståelse för bildhuggarkonsten. Själfr modelerade hon.

kades hennes bemödanden. Thorvaldsen började på nytt bli stark och lefnadsglad, och det lilla sällskapet reste till Neapel för att finna ytterligare förströelse.

Aldrig förr i sitt lif hade Thorvaldsen under sjukdomstider — af hvilka han haft många i Rom — rönt en sådan trofast omvårdnad af kvinnohand, och hans tacksamhet mot miss Mackenzie var mycket stor. Han inbillade sig nu att han älskade henne, och en dag i Neapel, då allt syntes honom sammanväfdt af endast glädje och skönhet, begärde han i ett obehagligt ögonblick hennes hand. Lycklig och stolt häröfver svarade hon dock, som väluppfosttrad engelska, att hon ville skriva och begära sina föräldrars samtycke.

I Rom hade man ryktesvis hört, att Thorvaldsen och miss Mackenzie voro förlofvade, och isynnerhet glädde sig engelsmännen häråt. Det smickrade dem, att en dam af deras nation skulle bli den berömda Alberto Thorvaldsens hustru. Men hans danska vänner funno egentligen engelskan odräglig.

Sedan Thorvaldsen på nytt kastat sig in i sitt arbete,

ENGELSKA MAGASINET

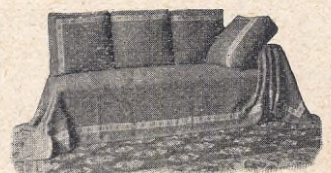
Drottninggatan 31

Sängar och Sängkläder
i största urval.
Låga bestämda priser

Sanitäsängar o. soffor
med stålribbotten Kr. 12 och 18.

Ottomaner och
Duchateller

fullt monterade med kuddar
och öfverkast från Kr. 105.

började han se med nyktrare ögon på miss Mackenzie och sina känslor för henne. Sommarstämningen försvann — han insåg, att han helt enkelt inte kunde gifta sig med henne. Då hon märkte hans förändrade sätt, drog hon sig sårad tillbaka. Hennes lycka hade endast varat två, tre veckor, och hon hade inte ens hunnit få svar från sina föräldrar.

Efter en tid afforderades Thorvaldsen genom ombud att gifva miss Mackenzie en bestämd förklaring. Ett samtal kom då till stånd emellan dem, hvilket hade till följd att engelskan lämnade Rom. Den lärde dansken, fornforskaren Brøndsted ekref ett par dagar senare härom till en vän i Danmark:

”Thorvaldsens förbindelse med miss Mackenzie, en engelsk dam af mycket god familj och med anseelig förmögenhet, är nu alldeles afbruten, och med anledning häraf har hon i förgår lämnat Rom. Jag har läst hennes särdeles välskrifna 6—7 sidor långa bref till Thorvaldsen. Slutet på detta förhållande är högst obehagligt, i synnerhet för henne, men jag gläder mig ändå på Thorvaldsens vägnar åt att denna förbindelse upplöstes. Hon hade tråkat ihjäl honom. Genast jag första gången såg henne, insåg jag tydligt, att hon rakt inte passade för honom, hur bildad och kunskapsrik hon än är. Thorvaldsen har begått det felet att antaga sin tacksamhetskänsla emot henne var detsamma som kärlek, och hon har å sin sida intagit af hans geni och älskvärda munterhet.”

Miss Mackenzie bosatte sig för några år i Schweiz, emedan det syntes henne svårt att återvända till England, där tidningarna utbasunat hennes förbindelse med den namnkunnige Thorvaldsen. Hon besökte flera gånger Rom, äfven vintern 1837, då en fullständig försoning ägde rum mellan dem. Hennes död inträffade den 24 februari 1840 i Rom, hvilket Thorvaldsen då utbytt för alltid mot Danmark, där han fyra år senare slutade sina dagar.

*

Just då det spända förhållandet till miss Mackenzie efter deras återkomst från Neapel tagit sin början, flammade Thorvaldsens hjärta upp för ett nytt föremål.

Den ungerska furstinnan Grasalkovich anlände vid denna tid till Rom. Hon hade en enda dotter, och dens guvernant var den beundransvärda Fanny Caspers. Det var då Thorvaldsens känslor för henne hunnit bli så pass tydliga, att Roms sällskapskretsar får ett nytt samtalsämne, som den förut nämnda förklaringen afforderades honom å miss Mackenzies vägnar och föranledde en uppgörelse emellan dem. Däraktigt nog afgaf Thorvaldsen vid detta tillfälle löftet att aldrig gifta sig med en annan kvinna.

Fanny Caspers var 31 år men ännu mycket ungdomlig, bildskön, älsklig, sprudlande liflig, själfull och mycket friare i sitt väsen än den stela engelskan. Hon besökte ofta, liksom alla främlingar, Thorvaldsens ateljé, och han å sin sida var närvarande då hennes väninna, Louise Seidler, målade hennes porträtt. Denna målarinna be-

rättar i sina memoarer om Thorvaldsen och Fanny Caspers följande:

”Jag har haft tillfälle att lära känna Thorvaldsen tämligen väl. Han var en mycket rättfram människa. Hans inre enkelhet svarade fullständigt till hans yttre. Hans arbetsdräkt var en lång bomullsrock, fordrad med lammskinn, och hans gattoalett var alltid mycket enkel. De 11 ordnarna såg man sällan till. (Längre fram i tiden voro Thorvaldsens ordnar så många, att de inte fingo rum på hans bröst!) Jag kom synnerligen mycket tillsammans med honom, då jag började att måla min ungdomsväninnas, Fanny Caspers, porträtt. Kort efter min ankomst till Rom kom nämligen också hon dit. Jag förnyade gärna denna kära bekantskap från de lyckliga dagar, då vi trampade våra barnskor i doktorinnan Stielers pension i Gotha; de glada minnena från vår ungdomstid framträdde på nytt friska och lefvande för vårt medvetande.

Under alla de år jag inte sett Fanny hade hon endast föga förändradt sig till det yttre, och hennes inre jag var ännu fullständigt som i gamla dagar. Hon var ett älskligt naturbarn, behaglig i tal och sätt. Både gamla och unga herrar förtrollades af hennes väsens charme. Vid denna tid var hon guvernant för den unga furstinnan Grasalkovichs enda lilla dotter och tillika moderns sällskapsdam. Den älskvärda furstinnan lät henne ha sin fullkomliga frihet, hvilket gjorde det möjligt för oss att träffas så ofta.

Med sann glädje tog jag fatt på uppgiften att måla Fannys porträtt. Under de timmar hon satt för mig, infann Thorvaldsen sig nästan regelbundet, ty det hade hastigt uppstått en stark sympati emellan dem. Den lifliga, muntra, kvicka, begåfvade Fanny, som var full af upptåg och skälmstycken, kunde väl framkalla kärlek med sitt förtrollande väsen. Gratierna syntes ha tilldelat henne, allt, som kan verka betagande. Hon sjöng vackert, konverserade briljant, kunde berätta tusen anekdoter på det behagligaste sätt — kort och godt: hon var outtömlig beträffande sällskapliga talanger. Ja, hon hade till och med en starkt utpräglad skådespelartalang, som vid flera tillfällen tydligt kom i dagen. Således uppfördes en gång hos fru v. Humboldt ett lustspel, ”Den landtliga familjen”. Fanny spelade hufvudrollen och skördade enstämtigt bifall. Alla dessa hennes egenskaper voro ägnade att alldeles hänrycka Thorvaldsen, och hon å sin sida tillbad i honom den enastående bildhuggaren, den moderne Fidias. — — —

— — — De bägge älskande närmade sig hvarandra allt mera, utan att det dock kom till en förklaring i ord mellan dem. Särdeles fördes deras samtal och tankeutbyte under de timmar jag målade Fanny med ständigt större innerlighet. Fanny, som var troende katolik, uppsände de mest brinnande böner till madonnan om uppfyllandet af sitt hjärtas önskan. Vi hoppades alla, att hon skulle bli Thorvaldsens hustru. Hon skulle ha blifvit ett stöd för de tyska i Rom, och hon skulle ha befriat konstnären från denna italienskas ovärdiga bojar. Säkert hade hon också blifvit en god moder för hans dotter Elisa, som romarinnan födt honom.

På Sankt Franciskus dag, den 9 mars 1819, gaf min kära väninnas, Fanny Caspers, födelsedag anledning till en munter sammankomst hos mig.

Fanny var då, enligt hennes dagbok, "lyckligare än 200,000 drottningar, för så vidt man kan utgå ifrån, att dessa äro lyckliga."

Om aftonen improviserade vi en liten illumination. Hur ofta hördes inte: "Lefve Fanny! Fannys skål!" Den älskliga varelsen glödde af fröjd och lycka. Vi satte henne på bordet, Thorvaldsen slingrade kransen kring hennes hufvud, och vi hälsade henne som en af muserna, i det vi lade våra små gåfvor för hennes fötter. Det var rörande att iakttaga Thorvaldsen, hur han sökte kämpa emot sin innerliga känsla för denna härliga flicka och hur ändock alltid kärleken till henne bröt fram. Hvarför skulle också denna engelska stå emellan dem som ett grått spöke, då Fanny dock hade varit i stånd att göra Thorvaldsen fullkomligt lycklig!

Hans uppmärksamma hyllning gent emot den af alla tillbedda Fanny hade till följd att en välmenande och hederlig dansk, fornforskaren Bröndsted, som kände till den ömsesidiga böjelsen mellan honom och Fanny, dagen efter festen gick till Thorvaldsen och frågade honom, som man af ära, hvad hopp det fanns för den unga flickan. Med djup sorg meddelade honom då Thorvaldsen, att han visserligen brutit sin förbindelse med miss Mackenzie men gifvit henne det löftet att aldrig gifta sig med en annan. Han ville också hålla detta löfte, då den förtviflade engelskan ännu inte uppgifvit hoppet att vinna honom åter.

Jag vet inte säkert, om Bröndsted underrättade Fanny om detta samtal, men visst är, att den kära varelsen snart efter vår glada fest öfvertalade sin fru, furstinnan Grasalkovich, att lämna Rom.

Ännu en gång samlades vi — vid afskedsfesten! Aftonen innan skilsmässan, den 23 april 1819, dracks té vid min hård, och äfven dagen efter samlades alla bekanta hos mig. Det var de sista vemodfulla timmarna innan ett afsked för evigt, ty jag skulle aldrig återse Fanny. —

Efter några års förlopp gifte hon sig i Wien med en bankir vid namn Doré, födde honom en dotter och dog efter ett kort men lyckligt äktenskap.

Alla äro ense om att Thorvaldsen gentemot de tre kvinnor, med hvilka man officiellt vet att han haft närmare förbindelse, uppträdde ridderligt och med stor älskvardhet i det dagliga umgänget. Han uppnådde aldrig någon varaktig kärlekslycka. Kanske var det saknaden häraf som gjorde att han gärna var samman med vackra och sjäfulla kvinnor, af hvilkas samtal han sög den erotik som så vackert och lefvande uttalade sig i hans konst, särdeles i hans små reliefer." — — —

Här slutar Louise Seidler sina anteckningar beträffande Thorvaldsen och den oförgätliga vänninnan Fanny Caspers.

*

I Danmark hade man redan länge väntat Thorvaldsen hem på ett besök, hvilket han dock år för år uppskjutit

att företaga. Men nu var han glad att få lämna Rom. Alla där dryftade hans förhållande till "England och Österrike", och t. o. m. i Danmark hade det stått att läsa i en af tidningarna: "Han gifte sig för inte länge sedan med en engelsk dam."

Den 14 juli 1819 rullade han ut genom stadsporten i samma resvagn, som Oehlenschläger användt, då han kom till Rom.

Det var under detta besök i fosterlandet, som Thorvaldsen mottog det stora och ärofulla uppdraget att ensam verkställa dekoreringsen af den efter eldsvådan nyuppförda Fruekirke i Köpenhamn. Och efter sin återkomst till Rom och sina verkstäder där, fann han i detta arbete nya och stora glädjeämnen, som utfyllde hans lif. Sina sorger hade han lärt att gömma inom sig; — hur djupt och länge han bar på kärleksorgen efter Fanny Caspers vet man inte. Måhända var det också bäst, att han fri och obunden dyrkade blott sin konst, och kanske låg det någon smula sanning i de ord, han en gång halft skämtsamt yttrade på äldre dagar: "Jag har alltid velat vara fri, därför har jag inte heller gift mig."

Det ligger emellertid något djupt vemodigt och rörande i den gamla och dock evigt nya historien om dessa kvinnohjärtan, som älskat, hoppats och lidit — och om honom, som firad och beundrad af all världen inte ägde i sin makt att förskaffa sig en smula kärlekslycka vid sidan af den sköna Fanny Caspers, som han så innerligt älskade.

Notiser.

Göteborgs kvinnliga stadsfullmäktige. De två första kvinnor, som taga sätet och stämman i Göteborgs stadsfullmäktige, torde bli föreståndarinnan för Sigrid Rudebecks elementarskola för flickor fröken Frida Hjertberg och föreståndarinnan för Kjellbergska skolans lärarinneseminarium fröken Thyra Kullgren. Fröken Hjertberg har uppsatts af Allmänna valmansförbundet och fröken Kullgren af Liberala valmansföreningen. Båda väntas med säkerhet bli valda.

Svenska kvinnornas nationalförbund, som utgör ett led i det internationella kvinnoförbundet "International Council of Women" har nyligen från dess ordförande, lady Aberdeen, mottagit meddelande om att tiden för förbundsstyrelsens sammanträde (Executive Meeting) blifvit bestämd till den 6—12 september 1911 i Stockholm. Inbjudning till detta möte utfärdades af Svenska kvinnornas nationalförbund genom dess delegerade vid 5-årsmötet i Toronto (Kanada) år 1909. Vid samma tillfälle framfördes och antogs inbjudan att hålla nästa "Executive Meeting" i Haag 1913, samt 5-årsmötet i Rom 1914.

Rösträttskongressens fester utan alkoholhaltiga drycker. Med anledning af att till vår kännedom kommit, att man från nykterhetsintresserad håll förfrågat sig om huruvida alkoholhaltiga drycker komma att serveras vid de fester, som anordnas i samband med rösträttskongressen nästa sommar, kunna vi meddela att festkommitterade beslutit att så ej skall blifva förhållandet.

Köp Oskummad mjölk direkt
hemsänd i plomberade kärl till 17 öre pr liter.
AKTIEBOLAGET MEJERIET VICTORIA
Riks 770. — Kungl. Hofleverantör — Allm. 69 37.

MÄLARBADET
11 Handverkaregatan 11.
BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING
1:a klass i alla aiseenden.
OBS! Simundervisning f. damer och herrar
R. T. 38 14 — 38 15 A. T. 93 43 — 93 44.

Föreanta staternas guvernörer och den kvinnliga rösträttsfrågan. O. E. Eberhart, den svenskfödde, nu omvalde guvernören för Minnesota, har i samtal med en vår landsmaninna under hennes vistelse förliden vinter i Amerika uttalat sina stora och lifliga sympatier för kvinnans politiska rösträtt. Af särskildt intresse var hans omnämnande af att han vid en sammankomst med guvernörerna i samtliga de af Amerikas Föreanta stater, där den kvinnliga rösträtten är genomförd, hört dessa yttra sin stora tillfredsställelse med kvinnornas deltagande i det politiska lifvet och verkningarna därpå.

Föreningsmeddelanden.

Ulricehamns F. K. P. R. hade den 28 okt. anordnat sitt första sammanträde för hösten.

De viktigaste paragraferna ur de sista cirkulären upplästes, insamling gjordes för kongresskassan och det rådslogs om huru man vidare skulle kunna insamla medel för densamma.

Afslutningen på aftonens program var, att så många som möjligt af mötets deltagare åtföljdes till rådhuset och där åhörde stadsfullmäktiges förhandlingar.

Jönköpings F. K. P. R. hade den 2 nov. ett talrikt be sökt sammanträde i Västra Elementarläroverket för flickor. Efter behandling af en del mindre ärenden, däribland val af centralstyrelseombud och suppleant för 1911, hvartill utsågos ordf. fru friherrinnan E. Lilliecreutz och sekr. fröken E. Olsson, öfvergick man till uppställande af kvinnliga stadsfullmäktigekandidater. Sedan några af de föreslagna afböjt kandidatur, antogs tre kandidater, fröken Agnes Killander (Allmänna Valmansförbundet), fröken Adèle Wetterlind (Frisinnade landsföreningen) och fröken Elin Olsson (Borgerliga valmansföreningen) oeh beslöt F. K. P. R. ingå till resp. valmansföreningar med begäran att de vid blifvande stadsfullmäktigeval i höst måtte å sina listor gifva en god plats åt den föreslagna kvinnliga kandidaten.

Nästa fråga gällde "Fattiga ensamma mödrar och deras barn". Fru Hulda Lundberg höll ett varmhjärtadt inledningsföredrag, hvarefter en synnerligen liflig diskussion vidtog. I anslutning till denna diskussion framhölls behovet af ett barnbördshus i staden. Efter skedd öfverläggning tillsattes dels en kommitté för aflåtande af skrivelse till stadens och länets riksdagsmän, om önskvärdheten af skärpta lagar, särskildt så att försumlig fader ej skulle kunna undkomma sin försörjningsplikt, dels en kommitté för åstadkommande af ett hem för ogifta mödrar och deras barn, i likhet med det pastor Isberg i Malmö så framgångsrikt startat, och dels en kommitté, som skulle genom någon stadsfullmäktig söka få väckt motion om inrättande af barnbördshus.

Örebro Länsförbund af F. K. P. R. hade den 6 nov sammanträde, hvarvid infunnit sig ombuden från Kumla och Linde, fru Hilda Ekman och fröken Berta Bergöö, länsförbundets ordförande och sekreterare, samt såsom inbjuden ordföranden för Örebroföreningen.

Sekreteraren hade genom en serie matlagningsföredrag, hvarvid hon själf bestridt kostnaderna för resor m. m., åstadkommit en afsevärd tillökning i förbundets kassa, så att denna nu uppgick till något öfver 100 kronor. Det beslöts att använda en del därpå till anordnande af ett rösträttsföredrag i Askersund, där det borde bildas en F. K. P. R., hvarvid man hoppades kunna få fru Maja Strandbergs i Västerås bistånd. Äfven beslöts

att söka förmå dr Gulli Petrini att besöka några eller någon af länets föreningar. På väckt förslag om att arbetsutskottet skulle tillökas med en suppleant, valdes därtill enhälligt fröken Bergöö från Linde.

Nästa möte kommer att hållas under senare hälften af januari 1911.

Malmö F. K. P. R. hade måndagen den 7:de nov. sitt ordinarie höstsammanträde å Odd-Fellow-ordens festsal. Samtliga de afgående styrelseledamöterna återvaldes. Likaledes omvaldes nuvarande centralstyrelsemedlemmen fröken N. Uddenberg, och till suppleant för henne utsågs efter fru Eva Hanzén, som afflyttat från orten, fröken Kristina Frank.

Därefter vidtog öfverläggning om uppställande af kvinnliga kandidater till höstens stadsfullmäktigeval. Frågan inleddes af föreningens ordförande, fröken Stina Hellgren, som i ett sakrikt anförande redogjorde för de förmåner kvinnorna erhållit genom den nya lagen om kommunal val, särskildt därigenom att de blifvit valbara. Fröken Hellgren framhöll vikten af F. K. P. R:s politiska neutralitet samt påminde om att kvinnorna borde mötas som kvinnor i gemensamt arbete för sådana samhällsintressen, som särskildt beröra dem. Dock måste de enskilda kvinnorna för proportionalismens skull vid val använda partilista. Den därpå följande diskussionen präglades af en stark ansvarskänsla och den största hänsynfullhet gent emot olika partiets önsknings. Mötet uppsatte tre kvinnliga kandidater och beslöt att hos de olika valorganisationerna anhålla om upptagande af deras namn på respektive listor.

Fröken N. Uddenberg, som förliden sommar deltagit i den stora demonstrationen i Hyde Park i London den 23 juli, gaf en kort beskrifning af demonstrationståget och mötet. Sammanträdet, i hvilket jämte föreningsmedlemmar ett stort antal inbjudna deltog, afslutades med ett enkelt angenämt samkväm.

Örebro F. K. P. R. firade Gustaf-Adolfs-minnet den 7 nov. genom en fest i stadens kyrka. Efter en musikalisk afdelning med orgelsolo, kör- och solosång, höll hofpredikant Hallberg från Stockholm ett föredrag öfver "Ett drag i Gustaf II Adolfs personlighet", hvori han framhöll hurusom den kraft, hvilken skapade enheten och storheten i hans karaktär och som gjorde honom till på samma gång patriot och kosmopolit, var hans gudsfuktan.

Föredraget, som framfördes med varm fosterländsk känsla, åhördes af en fulltalig publik.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

**Glöm ej att använda kongressbrefkort!
Asätt Edra postförsändelser kongressmärken!**

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung småskolelärarinna

önskar under ferierna 1 dec.—1 mars plats i familj som husmoders hjälp. Är villig läsa med nybörjare. Svar före 18 nov. till "Lärarinna", Mariestad p. r.

UNG, gladlynt folkskollärarinna önskar under julferien (15. dec.—15 jan.) plats i någon god och treflig ämbetsmannafamilj. Är villig biträda med skrif- och lättare hushållsgöromål samt om så önskas, undervisa någon timme om dagen. Svar afvaktas med tacksamhet före den 20 nov. under adress "Julferier 1910", Mosås p. r.

LÄRARINNA önskar under vinterferierna plats i familj att mot fritt vivre delta i husliga sysslor. Svar till "Lärarinna", Östansjö.

18-årig flicka

afg. från 8-kl. läroverk önskar lärarinneplats i familj. Svar till "G. T.", Annonseb. Ö. Larng. 1, Göteborg.

Ung, hurtig lärarinna

önskar under julferierna 15 dec.—1 febr. plats i god familj, mot fritt vivre, att delta i alla inom ett hus förekommande sysslor. Gärna där små barn finnas. Svar till "Arbetslust", Holmsveden p. r.

Handarbets-

lärarinneplats önskas till vår- eller hösttermin i Elementar- eller Folkskola. Fina betyg och rekommendationer. Svar till "S. J. X.", Örebro Dagblad, Örebro.

Ung flicka

önskar plats att sköta 1 å 2 minderåriga barn. Närmare upplysn. Tomtebo barnhem, Väsby. Riks. Väsby 41.

Sex präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, **ise Gagner**, 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor, 39 illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

Sjuksköterska

önskar plats, helst å klinik eller biträda läkare. Svar tacksamt till "Sjuksköterska M. N.", Postkontoret, Hälsingborg.

Privatplats

sökes hos lindrigt sjuk herre eller dam. Svar till "Syster" under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Sjukgymnast

med utmärkta betyg (2-årigt inst.) önskar anställning för vintern. Svar till "November 1910", Helsingborg p. r.

En bättre flicka

önskar plats som hjälp och sällskap i mindre, vänlig familj eller att förestå hushåll. Kunnig i matlagning. Svar till "Intresserad och anspråkslös", Allm. Tidningskontoret, Uppsala.

19-årig flicka

som genomgått 8-klassigt läroverk önskar plats i finare familj, helst i England. Villig hjälpa till med alla i hemmet förekommande göromål. Vid lön fästes intet afseende. Svar till "Familjemedlem", Göteborg 7, p. r.

20 ÅRS FLICKA, som nyss genomgått en fem månaders hushållskurs, önskar nu plats i familj. Svar emotes tacksamt till "Familjemedlem", Lund, Hedemora.

FRISK, bildad, hushållskunnig flicka önskar på nyåret plats i familj att tills. med husmodern sköta hushållet. Någon hjälp till de grönsta sysslorna önskas. Svar till "Enkel", Oskarshamn p. r.

ENKEL, anspråksl. 21-årig flicka, som genomgått Hedda Cronius hushållsskola i Sthlm. och Tärna Folkhögskola, önskar plats helst efter jul, villig delta i alla inomhus förekommande göromål. Någon lön önskas. Svar till "Familjemedlem", Sala Allehanda, Sala.

UNG, elementarbildad flicka, till-
lika barnkär, önskar plats att i
ett ordningsfullt hem vara till verk-
lig nytta för husmodern. Lön öns-
skas. Svar till "Skånska", Hälsing-
borg p. r.

En ung flicka

med bra handstil önskar plats som
skrifbiträde. Svar till "23 år", Öre-
bro p. r.

Barnsköterska

för späda barn önskar anställning
i Stockholm genast. Vidare upp-
lysning genom Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå.

25-ÅRIG, oberoende, huslig, duk-
tig, enkel landbrukaredotter
önskar plats på nyår i prästgård
eller större landtgård, helst utan
småbarn. Svar "H. C.", Malmö p. r.

Plats i finare familj

önskas af 17 års bättre flicka i och
för att lära. Svar till "Karin"
Vansbro p. r.

Kvinnlig trädgårdsmästare,

som genomgått trädgårdsskola samt
dessutom under 5 år praktiserat på
olika platser, önskar plats helst där
växthus finnes. Prima referenser
och betyg. Eventuellt arrendera
eller köpa inbringande trädgård,
gärna kompanjonskap med verkligt
intresserad och duktigt bildad flic-
ka. Jordbrukare och trädgårdsmäs-
tare. Svar märkt "Intresserad", Ak-
tiebolaget S. Gumælii Annonbyrå,
Göteborg.

En enkel, glad och treflig

25 års bättre flicka önskar
plats på nyåret i liten god familj
som hjälp och sällskap eller ock
som hushållerska hos aktad unge-
rre. Har genomgått hushållsskola
samt är kunnig i alla husliga göro-
nål och mycket intresserad af ett
hems skötande. Önskar helst kom-
na till Stockholm eller i dess när-
het. Svar emotses tacksamt under
dr. "T. P.", Falun p. r.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Plats på kontor,

helst på landet, önskas nu eller på
nyåret af ung dam, kunnig i ste-
nografi och maskinskrifning, tysk
och engelsk korrespondens samt
bokföring och med föregående kontorsvana.

Svar emotses tacksamt till "Ener-
gisk, 25 år", denna tidnings kontor.

LEDIGA PLATSER.

Läns-(epedemi-)sjuk- skötersketjänsten

i Lidköpings distrikt är till ansö-
kan ledig. Aflöning årligen 600
kr. eventuellt 25 kr. i pensionsbi-
drag samt en kr. om dagen, fria
resor och fritt vivre vid tjänsteför-
rättning. Då så ske kan, ledighet
14 dagar årl. utan löneafdrag. Ansö-
kn. ställas till Skaraborgs läns
sjuksköterskenämnd och insändas
till Förste provinsialläkaren i Ma-
riestad före den 1 dec. 1910. Präst-
betyg, läkarebetyg. intyg om kom-
petens samt meritfört. i öfrigt böra
medfölja ansökan. Tjänsten skall
tillträdas den 1 jan. 1911. Instruk-
tion och öfriga underrättelser er-
hållas genom Första provinsiallä-
karen i Skaraborgs län.

Lärrarinneplatser.

Vid Kungälfvs femklassiga sam-
skola äro tvenne lärrarinneplatser
lediga att tillträdas vid inst. vårter-
mins början, omfattande: den ena
läroämnena matematik, fysik och
kemi och den andra läroämnena
historia samt tyska och engelska.
Kungälf den 18 oktober 1910.
Styrelsen.

En frisk, stark, intelligent kvinna,

som jämte en kokerska kan sköta
en ämbetsmans hem med liten fam-
ilj utan husmoder sökes. Hon
skall sköta en husjungfrus göromål
utom det allra gröfsta, men på
samma gång förestå och vara an-
svarig för vården af den del af
hushäsendet, som kokerskan ej an-
svarar för. Hon bör vara kunnig
i sömnad och kvinnlig slöjd samt
ej hafva behof af nöjen och utelif.
God lön och eget rum. Hon in-
tager sina måltider med kokerskan.
Fotografi med betyg och upplys-
ningar sändes under beteckning
"M. Framtidsplats" Under adress
S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm,
f. v. b.

Plats som sjuksköterska

för Husby s:n af Kopparbergs län
är ledig att tillträdas den 1 januari
1911. Lön 500 kr. och fritt vivre
å socknens fattiggård. Sökande bör
hafva genomgått utbildningskurs å
lasarett eller liknande anstalt samt
därtill kunna visa sig fullt hemma
i epidemisjukvård. Ansökningar
med bifogande af betygsafskrifter,
läkarebetyg om god hälsa och till-
räckliga kroppskrafter samt intyg
om ålder och frejd insändas före
den 20 nov. till Kommunalnäm-
dens ordförande, adr. Dala-Husby,
hvilken ock på begäran lämnar
närmare upplysningar om skyldig-
heter och rättigheter.

Föreståndarinna

vid arbetarehem nära Göteborg sö-
kes. Lön 500 kr. och vivre. Sö-
kande måste inneha godt sätt, bild-
ning samt kunskap i matlagning.
Vidare meddelas efter svar till "Ar-
beterskehem", Sv. Telegrambyråns
Annonsafdelning. Göteborg.

Föreståndarinne- platsen

i asylen för små barn i Landskrona
är till ansökan ledig att tillträdas 15
jan. 1911. Lön 600 kronor, bostad,
bränsle samt liten trädgårdstappa.
Ansökningar jämte betyg torde in-
sändas före 1:sta dec. till styrelsens
ordförande, fru Ulla von Steyern,
Landskrona, som äfven lämnar vi-
dare upplysningar.

Ung, bildad flicka,

kunnig i inomhus förefallande gö-
romål samt barnkär, får genast plats
i liten tjänstemannafamilj (3 perso-
ner) för att tillsammans med fru
sköta hemmet utan jungfru. Mu-
sikalisk har företräde. Lön enl.
öfverenskommelse. Svar jämte fo-
tografi: "Praktisk", Forshaga.

Föreståndarinna

sökes för ett s. k. Intressekontor
vid industriellt verk. Sökande bör
vara fullt hemma i bokföring samt
äga vana vid skötande af bankaf-
färer. Ansökningar jämte betygsaf-
skrifter torde insändas undnr adr.
"S. K. B. A.", Falun.

Som husföreståndarinna

sökes för svenskt hem i Tyskland
där fru saknas en dam 23—35 år
med förmåga att hålla ett hem i
ordning. Dam med förmögenhet
föredrages, enär äktenskap är önsk-
värdt om ömsesidigt tycke uppstår.
Svar med foto, som insändes till
"Hem 1910", Box 235, Stockholm.

Barnfröken,

kunnig i läxläsning och musik, van
att själfständigt utöfva närmaste
vården om 3 barn i ålder 3, 9 och
10 år, såväl som äfven om deras
kläder och rum, kan i början
eller medio af nästkommande de-
cember månad erhålla plats i fam-
ilj invid Stockholm. Den, som
äger glatt lynne och har förmåga
att anordna lämpliga lekar och för-
ströelser för barnen har företräde.
Sökande bör vara något kunnig i
sömnad. Svar med uppgift om
lönepretentioner till "D. N.", Sv.
Telegrambyrå, Stockholm.

Att ensam förestå

och sköta (ej tvätt och skurning)
änklings hem, där två barn finnas,
sökes bildad, dugande och fullt
frisk flicka med godt, jämnt lynne
och goda betyg från förut inne-
hafd plats. Lön 300 kr. Svar tor-
de åtföljas af fotografi, åldersupp-
gift och referenser samt afskrift af
betyg under sign.: "Godt humör",
Aktiebolaget S. Gumælii Annon-
byrå, Göteborg.

Anspråkslös, bättre, barnkär flicka,

som är villig deltaga i skötseln af
en ettårig gosse samt hjälpa hus-
modern i förefallande göromål er-
håller genast plats på landet. Jung-
fru finnes. Svar med fotografi till
"Familjemedlem", Forshaga.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
54 Drottninggatan.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre mtr säljes ett parti extra
prima Congressgardiner i olika färger 100
cm. br. Vanliga allmogegardiner fr. 30
öre mtr. Filt och Schaggdular. Tråd 95
öre duss. Foderdomestik 18 öre mtr. Ett
parti bättre gardiner i vackra mönster.
Bomullstygger fr. 29 öre metr. Bordvax-
duk, Filtar, Gardinstufvar, Helylle-Cheviot,
god kvalitet i olika färger säljes särdeles
billigt.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

5%

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalett-artiklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRGER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik.
Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m. Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Leksandslufvor, vacker, praktisk hufvudbonad för damer.

Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräkter förfärdigas efter beställning, välgjort arbete, billiga priser.

ALLM. TEL. 168 30. GÖR ETT BESÖK!

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från
A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)
21 Lilla Vattugatan 21 Stockholm.

Tänk på de gamla!

DAMER!

Blus Nr 1103 af hvit yllebattist med rik o. smakfullspetsgarnering endast 4.25. Dessutom föra vi ett rikhaltigt lager af nysilfver, dam-, herr- o. barnunderkläder, mössor, alla slags tyger o. väfnader, mattor, filter, sängtäcken etc. Vill Ni inbespara mycket pengar, så begär genast priskurant o. gör Edra inköp hos oss! Ni får då genast bevis på sanningen af våra affärsprinciper: enbart extra prima varor, noterade till **lägsta** tänkbara priser! **VÄNGÅFVAN**, Vasagatan 15—17, Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriaffär

— Etablerad 1891 —
rekommenderas värdsamt.

OBS.! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).
Hvard.: 1/2, 12—2 och 1/6—1/7, 7 e. m.
Andra tider enl. öfverenskommelse.

Doktor ALFHILD TAMM

Floragatan 6.
Nervsjukdomar. Talrubbingar.
Mottagn. hvard. 1/2, 3—4, sönd. 1/2, 10—10.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibyllieg, 36. Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

Största fabrik i Skandinavien för Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.
58 Klarabergsgatan 58.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa.
Bruksanvisning medf. Pris 1: 50. Endast hos fru HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p.
STOCKHOLM.

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr.
STOCKHOLM.

Ett svart klädningstyg,

6 mtr. helylle satinkläde, 90 cm. bredd, tjock, mjuk kvalitet, djup svart färg med ovanligt vacker glans, varar i många år, säljes till endast 10.50 st. Otto Oskarsson, Kl. N. Kyrkog. 22, Stockholm.

Begär

Gardin- & Mattlagrets
Stockholm, Söder,

nyutkomna katalog N:o 7. Största sortering, billigaste priser. Sändes gratis och franko. Agenter antagas.

KAFFET HAR STIGIT kolossalt på kort tid.

Passa därför på och köp af mitt ineliggande lager, som ännu säljes till följande låga priser:

Fin Lavadosblandning	1: 15
Extra 1:ma Guatemala, Fin-Fin smak	1: 20
Extra 1:ma Ljus Java, mild och god	1: 25
Extra 1:ma Blå Java, synnerligt omtyckt	1: 28
Utsökt Javablandning (flera goda sorter)	1: 30
Extra 1:ma Central Amerik. Kaffe	1: 35
OBS.! Äkta Arabisk Mocca-blandning	1: 38
Java Liberia, högfinaste kvalitet	1: 45

Förväxla ej mina Kaffesorter med dem som af andra firmor utbudas under samma namn. Profenlig vara. Redbar behandling.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller förskottslikvid (minsta parti 10 kg.). — Skynda rekv. Vid köp af 60 kg. fraktfritt. Prof af samtliga sorter mot ins. af 20 öre i frimärken. Klipp ur annonsen!

K. W. KARLBERG, Idungatan 5, Stockholm.

Vackra melon

35 à 25 öre, Kungsäpplen 25 öre, Renetter 35 à 40 öre, Matäpplen 20 öre sändas i större och mindre partier mot efterkraf. Augusta Tonning, Ronneby.

Fältskär och Sjukgymnast

Nina Hultbom

Stockholm - Greffureg. 27. A. T. Ö. 1822.
Massage och Sjukgymnastik,
Sår- och fotbehandling.

Tidskriften Dagny

Hela årgånger (1887, 1889, 1892—93, 1895, 1900, 1903—05) till kr. 2: 50 och lösa häften till 30 öre å

Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Stockholm.

Gynna Dagnys annonsörer!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Fru Louise Flodin. Af Mary T. Nathhorst.

Arbeterskekonferensen i Stockholm.

Göteborg inför stadsfullmäktigevalen. Af M. K.

Hvita Bandet. Arbetsåret 1909.

Insänd litteratur.

Thorvaldsen och hans förhållande till "England och Österrike". Af Maria Holmström.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.